

Autoalan työaikapankki

Koulutusaineisto

Työaikapankin perusteet

Työaikapankkia koskeva sopimus tehdään noudattaen autoalan työehtosopimuksissa olevia paikallisen sopimisen määräyksiä

Työehtosopimusmääräykset paikallisesta sopimisesta:

- Autoalan kaupan ja konekorjaamotoiminnan työehtosopimus 8 §
- Autoalan kaupan ja konekorjaamotoiminnan työehtosopimus 9 §

Työaikapankkisopimuksen osa-alueet

Tehtäessä työaikapankkisopimusta tulee sopimuksessa käsitellä ja sopia ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kuka voi olla mukana työaikapankissa.
- Mitä työaikapankkiin talletetaan ja sieltä lainataan.
- Mitkä ovat saldorajat eli talletusten ja lainausten enimmäismäärät.
- Pankkivapaan pitäminen eli työaikapankin saldon käytön periaatteet.
- Pankkivapaan ajalta maksettava palkka.
- Työkyvyttömyyden vaikutus pankkivapaaseen.
- Työsopimuksen päättymisen vaikutus.
- Työaikapankkisopimuksen päättäminen.
- Työaikapankki ja palkkaturva.

Perusmääritteet 1

Kuka voi olla mukana työaikapankissa?

Työaikapankkiin voi liittyä:

- jokainen yritykseen työsuhteessa oleva työntekijä ja toimihenkilö.

Työaikapankista sopiminen:

- Työaikapankkisopimuksen tekevät työnantajan edustaja ja luottamusmies yhdessä.
- Jos työpaikalla ei ole luottamusmiestä, jokainen työntekijä tekee työaikapankkisopimuksen erikseen työnantajan kanssa.

Perusmääritteet 1

Mitä työaikapankkiin talletetaan ja sieltä lainataan?

Työaikapankkiin talletetaan ja sieltä lainataan aikaa, joka talletettaessa voi olla:

- lisä- tai ylityöaika
- työntekijän omasta halustaan tekemää säännöllisen työajan ylittävää työaika

Talletettaessa lisä- tai ylityönä tehtyä työaika:

- talletetaan perustunnit työaikapankkiin
- korotusosat maksetaan työn tekemistä seuraavassa palkanmaksussa

Työntekijä haluaa omasta halusta tehdä pankkitunteja sisään ja asiasta on sovittu esimiehen kanssa

- pankkiin talletetaan tehty työaika
- eikä lisä- tai ylityökorotuksia makseta.

Lainattaessa pankista aikaa, käytetään pankissa olevia tunteja yksinkertaisina tunteina.

Perusmääritteet 2

Esimerkki:

Työntekijä tekee palkkakaudessa 140 tuntia, josta:

- 130 tunnin palkka maksetaan
- 10 tuntia talletetaan työaikapankkiin

Työntekijälle maksetaan palkanmaksussa:

- Suorituspalkkatyössä: (spko + mo + erill. lisä) x 130
- Aikatyössä: tuntipalkka x 130

Työaikapankkiin talletettua aikaa pidettäessä vapaana maksetaan:

- vapaana pidettävät tunnit x kta

Perusmäärittelyt 2

Työaikapankin saldorajat

Työaikapankkisopimuksessa sovitaan:

- plussaldon enimmäismäärä ja
- miinussaldon enimmäismäärä

Sopimuksessa sovitaan myös:

- miten toimitaan saldorajan ylitystilanteessa

Pankkivapaa pitäminen

Pankkivapaan pitäminen

- Pankkivapaan ajankohta sovitaan työaikapankkisopimuksessa määritellyllä tavalla.
- Sopiminen tapahtuu aina kirjallisesti.

Pankkivapaan ajalta maksettava palkka

Pankkivapaan ajalta maksetaan työaikapankkisopimuksessa määritelty palkka, joka on, jos muusta ei sovita:

- tuntipalkkaiselle työntekijälle pankkivapaan pitämisen ajankohdan keskituntiansio ja
- kuukausipalkkaisella työntekijällä hänen kuukausipalkkansa vähentämättömänä **(keskiansio)**.

Työkyvyttömyyden vaikutus pankkivapaan pitämisen

Työntekijän sairastuessa sen jälkeen, kun pankkivapaan ajankohta on määritelty:

- noudatetaan aikaprioriteettisääntöä, ellei toisin ole sovittu.

Aikaprioriteettisääntöä noudatettaessa tilanteessa, jossa pankkivapaan ajankohta oli sovittu ennen sairastumista toimitaan niin, että:

- pankkivapaa kuluu ja työntekijälle maksetaan pankkivapaan ajalta sairausajan palkka.

Sopimuksessa voidaan määrittää myös ns. omavastuu-aika, tilanteissa jossa pidetään useita pankkivapaa-päiviä yhdellä kertaa ja työkyvyttömyys sekä pankkivapaa osuvat päällekkäin.

- Tällöin pankkivapaa kuluu omavastuupäiviltä, mutta työntekijälle maksetaan näiltä päiviltä palkka sairausajan palkka omavastuupäiviltä työehtosopimuksen mukaisesti.

Työsopimuksen päätymisen vaikutus

Työsopimuksen irtisanominen

Työsopimuksen päättyessä irtisanomisella työntekijälle pyritään antamaan mahdollisuus

- tasoittaa miinustunnit
- pitää vapaana plustunnit

Jos työntekijä ei tasaa miinustunteja, työnantaja saa vähentää jäljellä olevat miinustunnit keskiansion mukaan työntekijän lopputilistä ilman kuittausrajoituksia.

Jos työntekijä ei voi työnantajasta johtuvasta syystä tasata miinustunteja, työnantajalla ei ole kuittausoikeutta.

Jos työntekijä ei voi työnantajasta johtuvasta syystä pitää plustunteja vapaana irtisanomisaikana, työnantaja korvaa pitämättä jääneet tunnit.

- tuntipalkkaiselle työntekijälle keskituntiansion ja
- kuukausipalkkaiselle työntekijälle keskiansion mukaisesti.

Purettaessa työsopimus

- miinussaldo vähennetään työntekijän loppupalkasta keskiansion mukaan
- Plussaldot korvataan työntekijälle keskiansion mukaan.

Huomioitavaa:

Ohje perustuu siihen, että käytetään keskituntiansiota/keski ansiota maksettaessa työaikapankkiin kertyneitä tunteja. Mikäli on toisin sovittu siitä, mitä maksetaan tehdessä ja pitäessä, tulee se ottaa huomioon miinustuntien ja plustuntien maksamisessa.

Pankkisopimuksen päättämisen vaikutus

Yksittäinen työntekijä voi lopettaa työaikapankin käyttämisen ilmoittamalla siitä työnantajalle. Samalla on sovittava aika, jonka kuluessa työaikasaldot tasataan. Mikäli ajasta ei sovita, niin miinussaldot peritään ja plussaldot maksetaan 3 kuukauden kuluttua.

Työaikapankkisopimuksen päättäminen

Työaikapankkisopimus voidaan päättää:

- sopimalla tai
- jommankumman osapuolen suorittamalla irtisanomisella.

Irtisanomisen suorittaa se, joka on sopimuksen tehnyt:

- Pääsääntönä on, että irtisanomisen voi suorittaa työnantaja tai luottamusmies.

On tärkeätä, että työaikapankkisopimuksessa on sovittu sellainen irtisanomisaika (**väh. 6 kk**), joka antaa mahdollisuuden tasoittaa pankkisaldot ennen sopimuksen päättymistä.

Työaikapankki ja palkkaturva

Työaikapankkiin perustuva saatava voidaan maksaa palkkaturvana, jos työaikapankkijärjestelmän käyttönotosta ja sisällöstä on sovittu kirjallisesti (PalkkaturvaL 9a §).

Palkkaturvan kannalta on olennaista, ketkä kuuluvat työaikapankkijärjestelmän piiriin, mitä osatekijöitä pankkiin voidaan säästää ja millaisissa tilanteissa työaikapankin säästö on mahdollista korvata rahasuorituksena.

Palkkaturvalaissa edellytetäänkin, että työnantaja on pitänyt työntekijäkohtaista työaikapankkitiliä saatavista ja niiden kertymisestä. Tilille merkitään kaikki työaikapankkitapahtumat ja niiden ajankohdat ja tilin saldo osoittaa säästössä olevaa aikaa. Erillistä työaikapankkitiliä ei tarvitse pitää, jos työntekijäkohtaiset tilitapahtumat käyvät ilmi suoraan työaika- ja palkkakirjanpidosta.

Työsuhteeseen perustuvien saatavien erääntyminen ja vanhentuminen määräytyvät työlainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisesti. Palkkaturvalaki sääntelee ainoastaan sen, että saatavaa on haettava palkkaturvana kolmen kuukauden kuluessa sen erääntymisestä.

Palkkaturvana maksettavan työaikapankkisaatavan enimmäismäärä samalle työnantajalle tehdyn työn perusteella on työntekijän kuuden kuukauden palkkaa vastaava määrä (PalkkaturvaL 9 a §).